

**Eco-effectscan
Oostelijke Randweg
te De Lier**

**Opdrachtgever:
Gemeente Westland
te 's-Gravenzande**

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

**Eco-effectscan
Oostelijke Randweg
te De Lier**

Aqua-Terra Nova BV

Zuidweg 79
2671 MP Naaldwijk
telefoon 0174 – 625246
fax 0174 – 629744
www.aquaterranova.nl

**Opdrachtgever:
Gemeente Westland
te 's-Gravenzande**

Datum: 21 augustus 2015
Rapportnr.: 215129/AQT301 FF/JM
Status: definitieve rapportage

COLOFON

Titel : *Eco-Effectscan Oostelijke Randweg te De Lier*

Opdrachtgever : **Gemeente Westland**
Contactpersoon : *Dhr. P. Moerman*

Projectteam
Projectmanager : dhr. ing. A.P. Wubben
Contactpersoon : dhr. ing. M. Langstraat
Auteur : mw. ing. J. Marchal

Projectnummer : **215129**

Aqua-Terra Nova is lid van het Netwerk Groene Bureaus, de branche organisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van groene adviesbureaus.

Datum vrijgave	Status	Goedkeuring projectmanager	Vrijgave auteur
21 augustus 2015	Definitief		

© 2015 Aqua-Terra Nova B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Doelstelling	2
1.3	Leeswijzer	2
1.4	Verantwoording	2
2	METHODE.....	3
2.1	Inleiding	3
2.2	Projectbeschrijving	3
2.3	Beoordeling beschermde natuurgebieden	3
2.4	Wettelijk kader Flora- en Faunawet	3
2.5	Aanwezigheid beschermde planten en dieren	3
2.6	Effectbeoordeling en toetsing.....	4
3	PROJECTGEBIED	6
3.1	Ligging	6
3.2	Bestaande situatie.....	6
3.3	Beoogde situatie en activiteiten	6
4	RESULTATEN.....	8
4.1	Beschermde natuurgebieden.....	8
4.2	Vaatplanten.....	8
4.3	Vogels	8
4.4	Grondgebonden zoogdieren	9
4.5	Vleermuizen	9
4.6	Amfibieën.....	10
4.7	Vissen.....	10
4.8	Overige beschermde soorten	10
5	CONCLUSIE EN MAATREGELEN	12
5.1	Beschermde natuurgebieden.....	12
5.2	Beschermde soorten	12
5.3	Maatregelen	12
6	REFERENTIES	14
BIJLAGE 1	WETTELIJK KADER	15
BIJLAGE 2	PROJECTGEBIED.....	17
BIJLAGE 3	BESCHERMDE NATUURGEBIEDEN	1

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Gemeente Westland is werkzaam aan een nieuwe verbindingsweg tussen de N223 en de Veilingweg te De Lier. De verbinding bevat een weg met een nieuwe rotonde, een fietsroute en een ecologische zone langs de Blakervaart. De totale lengte van de route is circa 1,2 km.

Voor het project dienen onder andere de gevolgen van de ruimtelijke ingrepen op de aanwezige flora en fauna te worden weergegeven. In dit kader is de onderhavige Eco-effectscan uitgevoerd door Aqua-Terra Nova BV in opdracht van Gemeente Westland.

1.2 Doelstelling

De Eco-effectscan heeft als doel te inventariseren of het project mogelijk in strijd is met de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet of de Ecologische Hoofdstructuur in de Wet ruimtelijke ordening. Hiertoe worden de effecten van de activiteiten op beschermde gebieden en soorten inzichtelijk gemaakt en wordt geadviseerd hoe te handelen in het kader van de natuurwetgeving. Voor de vigerende wetgeving zie bijlage 1.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de onderzoeksmethode en het toetsingskader van de Eco-effectscan beschreven. In hoofdstuk 3 worden het project en het projectgebied beschreven. De resultaten van de inventarisatie en de te verwachten effecten worden in hoofdstuk 4 beschreven. In hoofdstuk 5 volgen de conclusies en worden de maatregelen geadviseerd. Bronvermeldingen zijn in de tekst met een nummer aangegeven, wat naar het desbetreffende nummer in de referentielijst verwijst.

In de bijlagen wordt de natuurwetgeving toegelicht, zijn kaarten van het projectgebied opgenomen en is een inventarisatielijst opgenomen met de resultaten van het locatiebezoek en de literatuurstudie.

1.4 Verantwoording

Dit onderzoek geeft een zo volledig mogelijk beeld van aangetroffen aanwezige soorten en de effecten die het project op deze soorten kan hebben. Dit dient gezien te worden vanuit het perspectief dat het onderzoek gebaseerd is op een momentopname. De waarnemingen en conclusies sluiten niet uit dat de ecologie zich op het projectgebied onvoorspelbaar ontwikkelt. Indien dit het geval is dient de initiatiefnemer hiertoe adequate maatregelen te treffen.

2 METHODE

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de resultaten van de voorliggende rapportage tot stand zijn gekomen. Dit hoofdstuk dient tevens als onderbouwing van de conclusies. In het kort wordt weergegeven hoe de Flora- en Faunawetgeving in het project wordt geborgd.

2.2 Projectbeschrijving

Het project wordt beschreven aan de hand van de door de opdrachtgever verstrekte informatie. Hiertoe wordt de omvang en ligging van het projectgebied beschreven in relatie tot groenstructuren in de omgeving, wordt de bestaande situatie geschetst en worden de beoogde activiteiten omschreven.

2.3 Beoordeling beschermde natuurgebieden

Op basis van provinciale en lokale kaartendatabases wordt de ligging van natuurgebieden in de omgeving van het projectgebied inzichtelijk gemaakt. Het betreft gebieden in de Natuurbeschermingswet en in de Ecologische Hoofdstructuur. Indien dergelijke beschermde natuurgebieden binnen een straal van 3 km van het projectgebied gelegen zijn, wordt de wettelijke status beschreven en wordt beoordeeld of negatieve effecten op de gebieden uitgesloten kunnen worden.

2.4 Wettelijk kader Flora- en Faunawet

Voor een uitgebreide omschrijving van de wet- en regelgeving zie bijlage 1. In de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten aangewezen. Hierbij zijn soorten ingedeeld in 3 beschermingscategorieën (tabel 1, 2 en 3) en vormen vogels een aparte categorie. Aanvullend zijn de nesten van enkele vogels jaarrond beschermd.

De bescherming van soorten is met name gericht op populaties en verblijfplaatsen van individuen. Hierbij wordt het 'nee, tenzij'-principe gehanteerd. Handelingen in strijd met de verbodsbepalingen zijn per definitie verboden. Uitzonderingen voor overtreding van de verbodsbepalingen kunnen worden verleend middels vrijstellingen en ontheffingen. Tevens is de zorgplicht te allen tijde van kracht voor alle planten en dieren. Zie box 1 voor de relevante verbodsbepalingen bij ruimtelijke inrichting en ontwikkelingen.

Box 1. Relevante verbodsbepalingen bij ruimtelijke inrichting en ontwikkelingen

Art 2 (zorgplicht); verplichting om schadelijke handelingen achterwege te laten, zoveel als redelijkerwijs gevergd kan worden;
Art. 8: verbod op het beschadigen etc. van groeiplaatsen van beschermde planten;
Art. 9: verbod op het doden, verwonden, vangen, opsporen etc. van beschermde dieren;
Art. 11: verbod op het beschadigen, verstoren etc. van verblijfplaatsen van beschermde dieren;
Art. 12: verbod op het beschadigen, vernielen en uitnemen van eieren van beschermde dieren.

2.5 Aanwezigheid beschermde planten en dieren

Aan de hand van verspreidingsatlassen en overige naslagwerken wordt een lijst samengesteld van tabel 1, 2 en 3-soorten en vogels met jaarrond beschermde nesten welke in de omgeving van het projectgebied zijn waargenomen. De lijst met beschermde soorten is een momentopname, is niet limitatief en kan aangevuld worden met beschermde soorten waarvan de aanwezigheid aannemelijk is.

Voor deze soorten wordt op basis van het verkennend locatiebezoek de geschiktheid van biotopen in het projectgebied beoordeeld. Dit locatiebezoek heeft plaatsgevonden op 20 augustus 2015. In tabel 1 is een niet-limitatieve lijst van te beoordelen biotoopkenmerken weergegeven. Tijdens het locatiebezoek waargenomen beschermde soorten worden eveneens genoteerd.

Tabel 1. Beoordeling geschiktheid biotoop per soortgroep (niet limitatief)

Soortgroep	Biotoopkenmerken	Relevante biotoopfunctie
Planten	Vegetatiestructuur, bodemtype, vochtigheid, voedselrijkheid, begroeiing watergang, etc.	Standplaats
Vogels	Vegetatiestructuur, boomholten, holten onder dakpannen of in gebouwen, etc.	Vaste verblijfplaats of voortplantingslocatie c.q. nest
Reptielen en grondgebonden zoogdieren	Droge biotoop: vegetatiestructuur, bodemtype, vochtigheid, beschutting, etc.	Vaste verblijfplaats, migratieroute
Vleermuizen	Vegetatiestructuur, holten in bomen of in gebouwen, lijnvormige elementen, etc.	Vaste verblijfplaats, vliegroute, foerageergebied
Amfibieën	Vegetatiestructuur, begroeiing, doorzicht en uitklimbaarheid watergang, beschutting, etc.	Vaste verblijfplaats, migratieroute
Vissen	Vegetatiestructuur watergang en oevers, sliblaag, doorzicht, etc.	Vaste verblijfplaats
Overige soorten	Alle bovenstaande kenmerken, etc.	Vaste verblijfplaats

De beoordeling van de aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het projectgebied resulteert in de vaststelling:

- Niet aanwezig c.q. afwezig; de soort is niet in de omgeving waargenomen of het projectgebied vormt geen geschikt biotoop voor soort welke in de omgeving waargenomen is; de beoordeling van de afwezigheid wordt uitsluitend in uitzonderingen behandeld; soorten welke op de inventarisatielijst zijn opgenomen en niet worden behandeld, worden per definitie beoordeeld als niet aanwezig c.q. afwezig;
- niet uit te sluiten; de soort is in de omgeving waargenomen of kan op basis van betrouwbare bronnen* verwacht worden en het projectgebied vormt geschikt biotoop voor verblijfplaatsen of andere functionele onderdelen van de leefomgeving van de soort;
- aanwezig; de soort is tijdens het locatiebezoek waargenomen of de soort is in het projectgebied waargenomen op basis van betrouwbare bronnen*.

*Betrouwbare bronnen zijn minder dan 3 jaar oude gegevens van overige ter zake kundigen en de NDFF.

2.6 Effectbeoordeling en toetsing

Voor de aanwezige beschermde soorten of beschermde soorten waarvan de aanwezigheid niet uitgesloten kan worden, worden de effecten van de voorgenomen handelingen beoordeeld en getoetst aan de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet en de zorgplicht.

De toetsing is gericht op aantasting en verstoring van individuen en hun functionele leefomgeving. De toetsing is afhankelijk van de kwetsbare periode waarin handelingen een effect kunnen hebben. Vervolgens wordt beoordeeld of aantasting van individuen en hun functionele leefomgeving een effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van de regionale of landelijke populatie. Zie tabel 2 voor een niet-limitatief toetsingskader per soortgroep.

Tabel 2. Toetsing handelingen per soortgroep (indicatief en niet limitatief)

Soortgroep	Vergraven/ Klepelen/ Verwijderen Bovengrond	Dempen/ Vergraven Watergang	Slopen/ Renoveren Bebouwing	Kappen/ Snoeien Bomen	Toetsing gericht op
Planten	X	X	X		Verlies standplaats
Vogels	X	X	X	X	Verlies of verstoring nest
Grondgebonden zoogdieren	X			X	Verlies of verstoring verblijfplaats
Vleermuizen	X	X	X	X	Verlies of verstoring verblijfplaats, vliegroute of foerageergebied
Amfibieën	X	X			Verlies of verstoring verblijfplaats
Reptielen	X				Verlies of verstoring verblijfplaats
Vissen		X			Verlies of verstoring verblijfplaats
Overige soorten	X	X			Verlies of verstoring verblijfplaats

X = toetsing van de handeling op overtreding van verbodsbepaling of de zorgplicht

Per soortgroep worden de handelingen getoetst aan de verbodsbepalingen en de zorgplicht. Per beschermingscategorie worden hierbij verschillende toetsingskaders gehanteerd (zie tabel 3).

Tabel 3. Toetsingskader per beschermingscategorie

Categorie	Toetsingskader
Tabel 1 (Algemene soorten)	Voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling geldt een vrijstelling voor overtreding van de verbodsbepalingen.
Tabel 2 (Overige soorten)	Voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling geldt een vrijstelling voor overtreding van de verbodsbepalingen, mits de handelingen uitgevoerd worden conform een goedgekeurde gedragscode. Indien het niet mogelijk is om conform een gedragscode te werken, dan dient ontheffing aangevraagd te worden.
Tabel 3 (Soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB)	Effecten dienen te allen tijde voorkomen te worden. Indien effecten op soorten uit tabel 3 niet uitgesloten kunnen worden, dient de omvang van de mogelijke effecten inzichtelijk gemaakt te worden middels vervolgonderzoek.
Vogels	Verstoring of verwijdering van in gebruik zijnde nesten dient te allen tijde voorkomen te worden. Van ca. 15 vogelsoorten zijn de nesten jaarrond beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke nesten is een ontheffing van de Flora- en Faunawet noodzakelijk.
Alle planten en dieren	In het kader van de zorgplicht dienen schadelijke effecten zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden voorkomen te worden, beperkt te worden of ongedaan gemaakt te worden.

3 PROJECTGEBIED

3.1 Ligging

Het projectgebied Oostelijke Randweg is gelegen ten oosten van De Lier, provincie Zuid-Holland. De aan te leggen verbindingsweg heeft een lengte van circa 1,2 km. Zie figuur 1 voor de ligging en bijlage 2 voor de begrenzing van het projectgebied.

Figuur 1. Ligging projectgebied met de verbindingsweg te De Lier (links) met een uitvergroting van de huidige situatie (rechts).

3.2 Bestaande situatie

Een weergave van de bestaande situatie is opgenomen in bijlage 2. Het projectgebied heeft een grootte van circa 56.180 m². Momenteel is er een fietspad gelegen langs de Blakervaat. Vanaf Laan van Adrichem tot het gemaal met krooshek reiniger is er een smalle sloot van circa 1 meter breed gelegen langs het fietspad. De sloot is aan een zijde beschoeid met hout. De sloot komt bij het gemaal uit op een waterloop van circa 3 meter breed welke doorloopt tot de Veilingweg. De waterloop is aan weerszijde beschoeid. De aan te leggen verbindingsweg zal evenwijdig aan het fietspad komen te liggen. Het gebied waar de verbindingsweg doorheen komt bestaat uit weiland begraasd door koeien en schapen, kassen en een perceel met twee woningen. Verspreid zijn bomenrijen en bosjes met struiken aanwezig.

3.3 Beoogde situatie en activiteiten

De activiteitenomschrijving is opgesteld aan de hand van plattegronden, tekeningen en de mondeling en schriftelijk door de opdrachtgever verstrekte informatie.

De verbindingsweg heeft een totale lengte van circa 1,2 km en sluit aan bij de rotonde waar de Veilingweg en de Kasteelweg kruisen. De weg wordt aangelegd ten westen van de Blakervaat en sluit aan op de N223 bij de rotonde ter hoogte van Zijtwende. De fietsroute kruist de Blakervaat ter hoogte van Holstein waar deze aansluit op Laan van Adrichem. Ter hoogte van het gemaal wordt een rotonde aangelegd en wordt een waterberging gerealiseerd. Het gebied langs de Blakervaat wordt geheel ingericht als ecologische zone.

Voor de aanleg van de verbindingroute worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Dempen en vergraven van watergangen;
- kappen van bomen;
- geheel of een deel van de kassencomplexen verwijderen;
- sloop van woning(en). Laan van Adrichem nummer 8 wordt gesloopt, voor nummer 6 is de sloop nog niet zeker;
- verplaatsen van het clubgebouw en de aanlegplaatsen van de jachthaven;
- werkzaamheden aan kades in verband met de aanleg van een brug over de Lee of Lierwating bij de jachthaven;
- vergraven en bouwrijp maken van het projectgebied.

Op de volgende pagina is een impressie van het projectgebied weergegeven.

Foto 1. Bomenrij nabij Laan van Adrichem met aan de linkerkzijde woning nr. 8 waar de verbindingsweg zal komen. Aan de rechterzijde van de bomenrij is de sloot aanwezig.

Foto 2. Gemaal langs de Blakervaart met aan de linkerkzijde de waterloop.

Foto 3. Gebied waar links een rotonde zal komen en rechts de waterberging.

Foto 4. Kassen ten noorden van het plangebied. Achter de bomenrij is de Veilingweg gelegen.

Foto 5. Woning nr. 8 welke zal worden gesloopt ten behoeve van de verbindingsweg.

Foto 6. Woning nr. 6 waarvan nog niet zeker is of de woning wordt gesloopt.

4 RESULTATEN

Het projectgebied is bezocht op donderdagochtend 20 augustus 2015 om ter plekke de mogelijk aanwezige soorten te inventariseren, alsmede de impact van de activiteiten op de flora en fauna. Tijdens het veldbezoek was het zonnig, droog met een windkracht van rond de 3Bft. De temperatuur was circa 18 °C.

4.1 Beschermde natuurgebieden

4.1.1 *Natuurbeschermingswet*

Het dichtstbijzijnde beschermde gebied in de Natuurbeschermingswet betreft het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen en is gelegen op een afstand van 5,0 km van het projectgebied (zie bijlage 3 voor een kaart met de omliggende natuurgebieden). Het projectgebied ligt niet in en grenst niet aan een gebied in de Natuurbeschermingswet. Vanwege de aard van de geplande werkzaamheden en de afstand worden negatieve effecten op Natura 2000-gebieden uitgesloten.

4.1.2 *Ecologische Hoofdstructuur*

Het projectgebied is vlakbij een strook gelegen welke onderdeel is van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het betreft een strook langs de Hoge Noordweg en Kanaalweg. De aan te leggen verbindingsweg ligt ter hoogte van de Veilingweg op een afstand van 665 m van de Ecologische zone. Verwacht wordt dat de werkzaamheden geen negatieve invloed hebben op deze EHS door de beperkte omvang van het project en de afstand tussen beide gebieden. Op basis van deze kenmerken worden significante effecten op de nabijgelegen EHS niet verwacht. Daarnaast vormt de aanleg van een ecologische zone langs de Blakervaat onderdeel van het project Oostelijke Randweg wat naar verwachting een positieve bijdrage zal leveren aan het project en de omgeving.

4.1.3 *Toetsing*

Vanwege het de afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied en het soort werkzaamheden met betrekking tot de nabij gelegen EHS, worden effecten op beschermde natuurgebieden door de ruimtelijke ingreep niet verwacht. Nader onderzoek naar effecten en externe werking van de geplande werkzaamheden op natuurgebieden is niet nodig.

4.2 Vaatplanten

4.2.1 *Aanwezige soorten*

Ten zuiden van het projectgebied zijn langs het fietspad, in de berm en langs de oever grassen, jong riet en brandnetels aangetroffen. Van het gemaal tot de Veilingweg komen in de berm naast grassen en brandnetel ook distels, boterbloem en klaver voor. De weiden bij de woningen en tussen de kassen bestaan uit kort afgegraasd gras. De sloot ten zuiden van het projectgebied is volledig bedekt met kroos met pleksgewijs plukken riet in het water. Aan de zijde waar geen beschoeiing aanwezig is, is de oever bedekt met jong riet en grassen.

De waterloop bij het gemaal tot de Veilingweg betreft open water. Aan beide zijde is houten beschoeiing aanwezig waar grassen en riet achter en overheen groeien. In de waterloop zijn geen planten aangetroffen.

Ter hoogte van de woning aan Laan van Adrichem nummer 8 is een rij hoge Italiaanse populieren aanwezig. Bij het gemaal is een bosje aanwezig met soorten als eik, populier en struiken als heesters en braam. Evenwijdig aan de Veilingweg is een bomenrij met soorten als wilg met aan de voet struiken als meidoorn.

4.2.2 *Toetsing*

In het projectgebied zijn zowel in het water als op de oever geen beschermde planten gevonden. Op basis van het gebruik van het gebied als weiland, recreatie en berm waar honden worden uitgelaten worden beschermde soorten ook niet verwacht. Nader onderzoek aan de Flora- en faunawet met betrekking tot beschermde planten is niet van toepassing.

4.3 Vogels

4.3.1 *Aanwezige soorten*

Tijdens het veldbezoek zijn algemene soorten als houtduif, merel en blauwe reiger waargenomen. In de waterlopen zijn waterhoentjes en een soep eend aangetroffen.

Jaarrond beschermde soorten als de huismus en gierzwaluw worden op basis van het ontbreken van geschikt habitat als gebouwen met invliegopeningen of geschikte verblijfplaatsen niet

verwacht. De bomenrijen bij Laan van Adrichem en langs de Veilingweg vormen geschikt habitat voor nesten van roofvogels. Het bosje bij het gemaal is door de grote van de bomen niet geschikt voor nesten van roofvogels.

Algemeen

In het projectgebied zijn algemeen voorkomende vogels aanwezig. Deze vogels hebben in het broedseizoen mogelijk nesten in de aanwezige bomen, struweel en in de waterlopen. Alle broedende vogels zijn beschermd conform de Flora- en faunawet en mogen niet worden verstoord. Er dient rekening gehouden te worden met de broedtijd van circa 15 maart tot 15 juli. Deze periode is indicatief. Afhankelijk van onder andere weersomstandigheden en voedselvoorraad, kunnen vogels vroeger of later broeden.

4.3.2 Toetsing

Met name de bomenrijen vormen geschikt habitat voor roofvogels als sperwer of buizerd wegens de hoogte en soort van de bomen. Door de bladeren was er onvoldoende zicht om eventuele nesten te kunnen vaststellen. In het najaar wanneer de bladeren zijn afgevallen kunnen de bomen worden gecontroleerd op nesten. Een vervolgbeszoek is daarom noodzakelijk om de aanwezigheid van nesten te kunnen vaststellen dan wel te kunnen uitsluiten.

Met het uitvoeren van werkzaamheden in het projectgebied tijdens de broedperiode (maart t/m juli) kunnen nesten van algemene broedvogels verstoord worden of verloren gaan. Nesten van algemene broedvogels zijn beschermd tijdens het broeden en mogen tijdens de broedperiode niet worden verstoord of verwijderd. Aangeraden wordt om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

4.4 Grondgebonden zoogdieren

4.4.1 Aanwezige soorten

Door de aanwezigheid van onverharde delen in het projectgebied kan de aanwezigheid van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren van tabel 1 niet worden uitgesloten. Daarnaast kunnen grondgebonden zoogdieren schuilen in of nabij de woning welke wordt gesloopt. Vanwege de korte vegetatie in de weilanden, de afwezigheid van rietkragen of oude open schuren worden strikt beschermde soorten als de waterspitsmuis of marterachtigen niet verwacht.

4.4.2 Toetsing

Met het verwijderen van het aanwezige groen en het vergraven van grond kunnen verblijfplaatsen van tabel 1-soorten verloren gaan en kunnen dieren gedood worden. Voor het verwijderen van verblijfplaatsen en het verwonden van tabel 1-soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet. De zorgplicht blijft echter wel van toepassing.

4.5 Vleermuizen

4.5.1 Aanwezige soorten

Tijdens het veldbezoek zijn een aantal kleine, jonge bomen aangetroffen en hoge bomen. In de kleine, jonge bomen zijn geen geschikte holten en spleten aangetroffen en de omvang van de bomen is te beperkt om te dienen als verblijfplaats voor vleermuizen. De hoge bomen betreft de rij populieren nabij Laan van Adrichem. Zover het zicht toereikend was zijn er geen geschikte holten of spleten waargenomen. Daardoor en gezien de dikte van de bomen kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van boom bewonende vleermuizen worden uitgesloten.

De woning aan Laan van Adrichem 8 is goed onderhouden. Er zijn geen ventilatiegaten aangetroffen welke de aanwezigheid van een spouwmuur aantonen. Er is een overstekende houten dakrand aanwezig, maar er zijn geen spleten of gaten aangetroffen. Door de huidige staat van de woning kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen worden uitgesloten.

Er is niet met zekerheid vastgesteld of de woning aan Laan van Adrichem 6 wordt gesloopt. Bij de woning zijn geen ventilatiegaten aangetroffen. Er is wel een overstekende dakrand aanwezig met tussenschotten. Naast de woning is een garage aanwezig waar gaten en spleten in zijn aangetroffen waar vleermuizen gebruik van kunnen maken. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen hierdoor niet worden uitgesloten. Indien de woning dient te worden gesloopt is nader onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk.

4.5.2 Toetsing

Negatieve effecten op vleermuizen kunnen in het projectgebied voor boom bewonende vleermuizen worden uitgesloten. Daarnaast blijft de Blakervaart behouden waardoor een eventuele vliegroute niet wordt verstoord. De uitstraling van licht tijdens de werkzaamheden kunnen een verstoring effect hebben op foeragerende en migrerende vleermuizen. Aangeraden wordt om de werkzaamheden zoveel mogelijk bij daglicht uit te voeren, om zo onnodige verstoring te voorkomen. Indien verlichting noodzakelijk is dient uitstraling van licht naar omliggende watergangen zoveel mogelijk te worden voorkomen.

Verblijfplaatsen van vleermuizen worden in woning nummer 8 niet verwacht, voor nummer 6 kan dit niet worden uitgesloten. Indien de woning met garage dient te worden gesloopt is nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen noodzakelijk.

4.6 Amfibieën

4.6.1 Aanwezige soorten

In de aanwezige waterlopen en onverharde delen in het projectgebied kan de aanwezigheid van algemeen voorkomende amfibieën van tabel 1, zoals de gewone pad, gewone salamander en bruine kikker, niet worden uitgesloten. Vanwege de schuilmogelijkheden en het niet beschoeide talud bieden de waterlopen geschikt habitat voor amfibieën. Tijdens het veldbezoek zijn kikkers waargenomen, maar vanwege de begroeiing en schuilmogelijkheden kon niet met zekerheid bepaald worden om welke soorten het ging. Op basis van het habitat in het projectgebied worden door de Flora- en faunawet beschermde soorten als de rugstreeppad niet verwacht.

Voor de aanleg van de weg worden stukjes waterloop vergraven of gedempt. In en in de nabije omgeving van het projectgebied blijft voldoende alternatief habitat aanwezig waardoor negatieve effecten op algemene soorten als de groene kikker kunnen worden uitgesloten. Wel dient buiten het voortplantingsseizoen (ca. 15 maart tot 15 juli) te worden gewerkt en dienen de werkzaamheden zodanig te worden uitgevoerd dat er altijd een vluchtmogelijkheid aanwezig is.

4.6.2 Toetsing

Met de werkzaamheden in het projectgebied en het realiseren van de verbindingsweg kunnen verblijfplaatsen van tabel 1-soorten verloren gaan en kunnen dieren worden gedood. Voor het verwijderen van verblijfplaatsen en het verwonden van tabel 1-soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet. De zorgplicht blijft echter wel van toepassing.

4.7 Vissen

4.7.1 Aanwezige soorten

De aanwezige waterlopen in het projectgebied vormen geschikt habitat voor algemeen voorkomende en beschermde soorten als kleine modderkruiper. Tijdens het veldbezoek zijn de waterlopen steekproefsgewijs onderzocht op de aanwezigheid van soorten. Beschermde soorten zijn niet aangetroffen. Op de bodem van de sloot is een laag zwarte slib van circa 25 cm aanwezig. De waterloop bij het gemaal bevat een laag bruine slib van circa 10 cm. De zwanenmossel, waar de strikt beschermde soort bittervoorn voor de voortplanting van afhankelijk is, is niet aangetroffen. Op basis van de vangst en de kenmerken van de waterloop worden geen negatieve effecten op de soort bittervoorn verwacht. De kleine modderkruiper is tijdens de steekproef niet aangetroffen. Desondanks kan de aanwezigheid van de soort niet worden uitgesloten gezien de soort de laag slib gemakkelijk kan gebruiken om in te verschuilen waardoor deze niet is gevangen.

4.7.2 Toetsing

Het voorkomen van de bittervoorn in het projectgebied kan worden uitgesloten. Het voorkomen van de kleine modderkruiper in het projectgebied kan niet worden uitgesloten. Gezien dit een tabel 2 soort betreft betekent dit dat er geen ontheffingsaanvraag verplicht is, mits er volgens een goedgekeurde gedragscode Flora en fauna wordt gewerkt. Nader onderzoek naar beschermde vissoorten is niet noodzakelijk.

4.8 Overige beschermde soorten

4.8.1 Aanwezige soorten

De aanwezigheid van overige beschermde soorten wordt vanwege het ontbreken van geschikt biotoop uitgesloten. Een nadere toetsing is derhalve niet van toepassing voor overige beschermde soorten.

4.8.2 Toetsing

Overige beschermde soorten worden niet verwacht en er is geen sprake van een nadere toetsing aan de Flora- en faunawet met betrekking tot overige beschermde soorten.

5 CONCLUSIE EN MAATREGELEN

5.1 Beschermde natuurgebieden

Het projectgebied ligt buiten de invloedssfeer van beschermde natuurgebieden. In de nabije omgeving zijn wel ecologische verbindingzones aanwezig. Vanwege de soort werkzaamheden, als het aanleggen van verharding, worden geen significante effecten op de EHS verwacht. Een nadere toetsing aan de Natuurbeschermingswet of de Ecologische Hoofdstructuur is niet nodig.

5.2 Beschermde soorten

Op basis van een locatiebezoek en een literatuurstudie is geïnventariseerd welke beschermde soorten er in het projectgebied aanwezig kunnen zijn. Aan de hand van de projectbeschrijving is getoetst of het project in strijd is met de Flora- en faunawet. De conclusie van de toetsing wordt hieronder weergegeven.

De onderstaande tabel geeft een beknopte weergave van de effecten van het project op beschermde soorten volgens de Flora- en faunawet of Habitatrichtlijn.

Tabel 4. Resultaten beschermde soorten

Soort	Wet*	Aanwezig	Effecten op functionaliteit
Vaatplanten			
Orchideeën	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vogels			
Algemene inheemse vogels	FF3	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring broedlocaties
Zoogdieren			
Algemene grondgebonden zoogdieren	FF1	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring verblijfplaatsen
Vleermuizen	FF3, HRIV	Potentieel	Mogelijk verstoring verblijfplaats
Amfibieën			
Algemene amfibieën	FF1	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring verblijfplaatsen
Vissen			
Kleine modderkruiper	FF2	Potentieel	Mogelijk verstoring leefgebied
Overige soorten			
Niet aanwezig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

* FF = Flora- en faunawet, tabel 1 t/m 3, categorie 1 t/m 5, HR = Habitatrichtlijn, Bijlage IV

5.3 Maatregelen

Per (potentieel) aanwezige beschermde soortgroep wordt de vervolgpcedure aangegeven. Dit heeft betrekking op het hele projectgebied waarbij beide fases zijn betrokken.

5.3.1 Vogels

Indien de werkzaamheden in de periode maart t/m juli worden uitgevoerd, dient de aanwezigheid van vogelnesten voorafgaand aan de werkzaamheden te worden gecontroleerd. Indien vogelnesten aangetroffen worden, dienen de werkzaamheden nabij het nest uitgesteld te worden totdat de jongen uitgevlogen zijn of dient een verstoringsvrije zone rond het nest opgesteld te worden.

De bomenrij bij Laan van Adrichem vormt geschikt habitat voor nesten van roofvogels. Door de aanwezige bladeren was er onvoldoende zicht op eventuele nesten. Een vervolfbezoek is daarom noodzakelijk om de aanwezigheid van nesten van roofvogels te kunnen vaststellen dan wel uit te sluiten.

5.3.2 Vleermuizen

Indien de sloop van woning Laan van Adrichem 6 doorgaat hebben de werkzaamheden mogelijk een verstoring van een of meerdere verblijfplaatsen tot gevolg. Nader onderzoek is noodzakelijk indien de woning wordt gesloopt. Geadviseerd wordt tijdens de werkzaamheden uitstraling van licht naar omliggende watergangen en groene structuren zoveel mogelijk te vermijden.

5.3.3 Vissen

In verband met de zorgplicht en de ligging van het projectgebied binnen het leefgebied van de kleine modderkruiper wordt geadviseerd om conform een goedgekeurde gedragscode flora en fauna te werken. Dit houdt onder andere in dat de werkzaamheden aan de watergangen plaatsvinden bij een watertemperatuur tussen de 5 °C en 20 °C en dat de dieren te allen tijde de gelegenheid hebben om te vluchten.

5.3.4 Algemeen voorkomende dieren van tabel 1

Voor het verwijderen van verblijfplaatsen en het verwonden van de potentieel aanwezige tabel 1-soorten geldt een vrijstelling. In het kader van zorgplicht wordt geadviseerd om een vluchtweg voor dieren te allen tijde te behouden bij het uitvoeren van de werkzaamheden.

Algemeen

Na het uitvoeren van het inventariserend Flora- en faunaonderzoek ten behoeve van het project Oostelijke Rand kunnen significante effecten op flora en fauna niet worden uitgesloten voor vogels en vleermuizen.

- Een vervolfbezoek in het najaar is noodzakelijk om de aanwezigheid van nesten van roofvogels te kunnen vaststellen dan wel te kunnen uitsluiten.
- Nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen is alleen noodzakelijk indien woning Laan van Adrichem 6 wordt gesloopt. Blijft de woning behouden, dan hoeft er geen nader onderzoek te worden uitgevoerd.

Voor het behoud van de kleine modderkruiper dient er volgens een goedgekeurde gedragscode Flora- en fauna te worden gewerkt. De zorgplicht blijft te allen tijde van kracht.

6 REFERENTIES

Algemene natuur- en beleidsinformatie

1. 'Flora- en faunawet', Ministerie van LNV, Den Haag, 2002.
2. 'Wijziging Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet', Staatscourant, Den Haag, 2 februari 2005.
3. 'Natuurbeschermingswet 1998', Ministerie van LNV, 1 oktober 2005.
4. 'Handreiking Flora- en faunawet', W.R.M. van Heusden & S.J. Vreugdenhil, Dienst landelijk gebied, oktober 2008.
5. 'Algemene handreiking Natuurbeschermingswet 1998', ministerie van LNV, www.minInv.nl.
6. 'Handreiking Bestemmingsplan en Natuurwetgeving', Directie Natuur, Ministerie van LNV, www.minInv.nl.
7. 'Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet', Dienst Regelingen, Ministerie van LNV, augustus 2009.
8. 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep', Dienst Regelingen, Den Haag, september 2009.

Algemene verspreidingsgegevens en verspreidingsatlassen

9. 'Protocol vleermuizen', Vakberaad vleermuizen, Netwerk Groene Bureaus, 24 januari 2012.
10. www.waarneming.nl
11. www.ravon.nl
12. 'Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008', K. Mostert en J. Willemsen, Stichting Zoogdierwerkgroep Zuid-Holland, Delft, december 2008.
13. www.zoogdiervereniging.nl
14. www.sovon.nl
15. www.anemoon.nl

Locatie specifieke informatie en internetpagina's

16. Waarneming Aqua-Terra Nova tijdens het locatiebezoek ten behoeve van deze Eco-effectscan.
17. 'Gedragscode Flora- en Faunawet, Ruimtelijke ontwikkeling & inrichting', Stadswerk, augustus 2010.
18. www.pzh.nl: informatie over de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur
19. Programma Ruimte Zuid- Holland 2014: <http://ruimtelijkeplannenzuidholland.nl/VRM/>
20. Ecologische Hoofdstructuur: <http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html?atlas=ehs>

BIJLAGE 1 WETTELIJK KADER

Natuurbeschermingswet 1998

De natuurbeschermingswet 1998 heeft als doel het beschermen en in stand houden van bijzondere gebieden in Nederland. Hierin kan onderscheid worden gemaakt in Beschermd Natuurmonumenten en Natura2000-gebieden (zie box). Beschermd Natuurmonumenten omvatten zowel particuliere als staatseigendommen.

Handelingen binnen de beschermde gebieden worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Handelingen of activiteiten binnen én buiten beschermde natuurgebieden die schadelijk kunnen zijn voor de doelstellingen van het gebied zijn verboden, tenzij de minister van EL&I of de provincie een vergunning heeft verleend. Hierbij wordt het 'Nee, tenzij' principe gebruikt en dient rekening gehouden te worden met invloeden van buiten het beschermde natuurgebied, de zogeheten 'externe werking'. Aanvullend dient rekening gehouden te worden met de cumulatie van effecten in relatie tot andere projecten of plannen.

Ecologische Hoofdstructuur

In de EHS worden natuurgebieden onderling tot een samenhangend netwerk verbonden, o.a. via ecologische verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer;
- robuuste verbindingen en grote wateren.

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is in het Natuurbeleidsplan geïntroduceerd en het beleid is in de Nota Ruimte overgenomen. De juridische doorwerking van het rijksbeleid van de EHS wordt in de AMvB Ruimte, als onderdeel van de Wet Ruimtelijke Ordening, geborgd. De Provincie is verantwoordelijk voor de aanwijzing, begrenzing en de doelstelling van de EHS-gebieden in een verordening, in veel gevallen een natuurbeheerplan. De provinciale verordening bevat tevens regels voor bestemmingsplannen in de EHS. Dit betreft, conform de Spelregels EHS, een regeling over compensatie die er ten minste voor moet zorgen dat er geen netto verlies aan oppervlakte, samenhang of kwaliteit van de Ecologische Hoofdstructuur optreedt en dat compensatie op de juiste wijze plaatsvindt. Tot slot zorgt de provinciale verordening ervoor dat de gemeente dit in de toelichting van het bestemmingsplan verantwoordt.

Voor de EHS geldt het 'nee, tenzij'-principe: nieuwe activiteiten die de wezenlijke kenmerken en waarden van de ecologische hoofdstructuur significant aantasten zijn verboden, tenzij sprake is van groot openbaar belang, er geen andere mogelijkheden voor realisatie zijn en de negatieve gevolgen beperkt en gecompenseerd worden."

Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. Ingevolge het 'nee, tenzij principe' zijn handelingen in strijd met de Flora- en Faunawet per definitie verboden. De verboden handelingen zijn opgenomen in de verbodsbepalingen:

- Art. 8: verbod op het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, onttrenten of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.
- Art. 9: verbod op het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daartoe opsporen van beschermde inheemse dieren.
- Art. 10: verbod op het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.
- Art. 11: verbod op het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren.
- Art. 12: verbod op het beschadigen, vernielen en uitnemen van eieren van beschermde dieren.
- Art. 13: verbod op planten of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, of onder zich te hebben.

Aanvullend is in de Flora- en faunawet een zorgplicht opgenomen (artikel 2 Flora- en Faunawet). Uit de zorgplicht volgt dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelingen achterwege te laten, dan wel alle maatregelen te treffen die redelijkerwijs van hem geveerd kunnen worden om de gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken.

Ontheffing Flora- en faunawet (artikel 75)

Voor overtreding van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet kan ontheffing aangevraagd worden. Voorwaarde voor het verkrijgen van een ontheffing is dat het project geen negatief effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten én mits het project een bij wet genoemd belang dient. Voor soorten die aangewezen zijn in de Vogel- of Habitatrichtlijnen dient het project aanvullende belangen te dienen. De beschermde soorten zijn in drie tabellen met verschillende beschermingsniveaus opgenomen. Vogels vallen buiten deze indeling en worden in de volgende paragraaf besproken. Voor algemeen voorkomende soorten (tabel 1) geldt o.a. voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling, waardoor een ontheffing niet nodig is. Voor schaarse soorten (tabel 2) is een ontheffing niet nodig, mits gebruik gemaakt wordt van een gedragscode. Voor strikt beschermde soorten (tabel 3) zal bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing nodig zijn. Voor alle inheemse soorten geldt daarnaast de algemene Zorgplicht, waarin gesteld wordt dat schade aan alle planten en dieren, zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden, voorkomen dient te worden.

Vogels

Van alle inheemse vogelsoorten zijn de nesten gedurende het broeden beschermd. De meeste vogels broeden in de periode 15 maart t/m 15 juli. Voor het verstoren van broedende vogels wordt in principe geen ontheffing verleend, omdat de verstoring eenvoudig voorkomen kan worden door de activiteiten buiten het broedseizoen uit te voeren. Van ca. 15 vogelsoorten zijn de nesten jaarrond beschermd. Deze vogelsoorten zijn in vier categorieën ingedeeld⁽⁸⁾:

- Cat 1 betreft vogelsoorten die het nest jaarrond gebruiken als vaste verblijfplaats,
- Cat 2 betreft koloniebroeders die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
- Cat 3 betreft overige vogelsoorten die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
- Cat 4 betreft vogelsoorten die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een nest te bouwen.

Tot slot zijn de nesten van enkele vogelsoorten (uit Cat 5) alleen jaarrond beschermd indien zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen, bijvoorbeeld als in de omgeving van een projectgebied geen of onvoldoende alternatieve geschikte nestplaatsen aangeboden worden.

Voor beschadiging of vernietiging van jaarrond beschermde vogelnesten (art. 11) kan alleen ontheffing worden verleend, indien het project een belang uit de Vogelrichtlijn dient.

Gedragscode

In een gedragscode is beschreven hoe tijdens de uitvoering van werkzaamheden de schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. De gedragscode moet aangeven hoe er in de praktijk "zorgvuldig wordt gehandeld". De gedragscode kan zelf worden opgesteld en ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister van EL&I. Indien men aantoonbaar werkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geldt voor bepaalde activiteiten in het leefgebied van soorten van tabel 2 een vrijstelling. Voor bestendig beheer en onderhoudswerkzaamheden in natuurbeheer, landbouw of bosbouw geldt de gedragscode ook voor soorten uit tabel 3, met uitzondering van de soorten die ook onder Bijlage IV van de Habitatrichtlijn vallen.

BIJLAGE 2 PROJECTGEBIED

Bestaande situatie met daarin weergegeven de geplande verbindingsweg

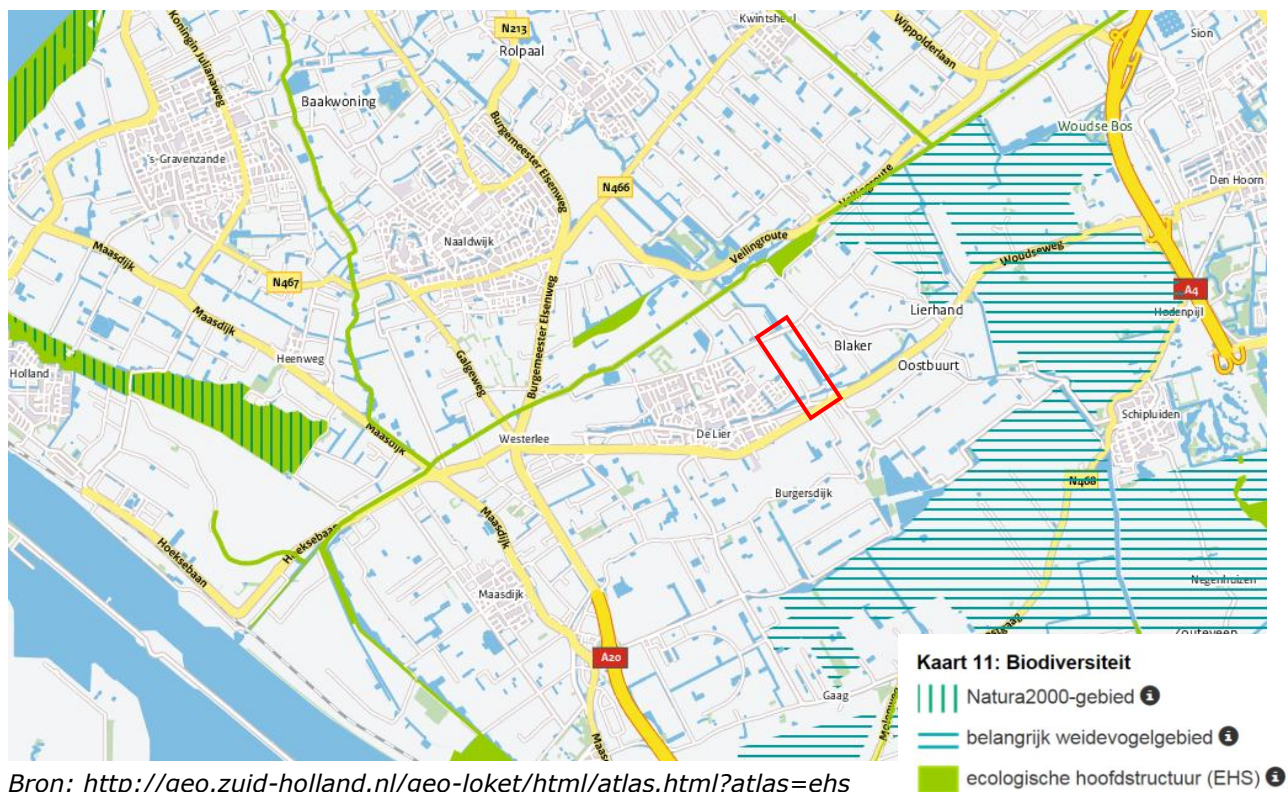

Bron: Google Maps ©

— = ligging projectgebied indicatief

BIJLAGE 3 BESCHERMDE NATUURGEBIEDEN

Beschermde natuurgebieden rond het projectgebied.

○ = ligging projectgebied indicatief